

MÒNICA PLANES

Beques per a la creació artística de la Fundació Guasch Coranty
Convocatòria 2016 - 2017

L'OBJECTUALITZACIÓ DEL PAISATGE.
Retorn a un estat de percepció zero

Projecte per a la beca de creació artística de la Fundació Guasch Coranty
Convocatòria 2016-2017

ABSTRACT

L'Objectualització del paisatge és un projecte inèdit de creació i experimentació que consisteix en la producció d'uns objectes-joguina que suposin un retorn a una forma de percepció de l'entorn alliberada de les estructures apreses. El projecte forma part de la investigació *Moblar el no-res* que he dut a terme durant els darrers anys. És la recerca d'una nova forma de relació amb l'espai quotidià alliberada i depurada d'aquelles estructures predeterminades que condicionen la manera d'habitar-lo. Consisteix en la (re)construcció –tant objectual com mental– d'aquest entorn des d'un *estat zero*, és a dir, des d'un estat original. Aquest estat zero és el que anomeno l'*espai del no-res*¹.

¹ **L'espai del no-res** és l'espai que jo construeixo en contraposició a l'espai quotidià, per tant, aquell sobre el qual tinc certa llibertat d'acció. Ha anat agafant forma durant els darrers anys i ara ja no és únicament un espai sinó que es tracta també d'un estat, d'una actitud, d'una disposició que produeix l'estat zero, l'estat original. L'entenc com un espai –o un estat– intermediari entre el meu interior i el meu exterior, infinit, il·limitat i completament buit que em serveix de laboratori on revisar els problemes inherents a la quotidianitat. Tot i la condició de buit d'aquest espai, no és un buit mort, sinó tot el contrari. El nom que li he posat es forma a partir d'una doble negació ja que l'oposició de negatiu genera el positiu, de manera que aquest passa a ser un buit viu, dinàmic. Sens dubte, tot ell és un concepte contradictori, però la contradicció evita l'estancament perquè no permet acomodar sentit, definir-lo de manera tancada i definitiva.

Els hàbits són la conseqüència de l'habitar en forma d'un comportament que ens defineix; són la inscripció tant física com mental dels espais en els quals transcorre la nostra vida quotidiana com a conseqüència de la repetició del dia a dia. Però aquests espais quotidians –que tenen una forta influència sobre les nostres identitats– no els hem construït nosaltres, de manera que no tenim cap control sobre allò que determina qui som. **L'objectiu del projecte és, doncs, la construcció d'una nova forma de relació amb l'espai quotidià alliberada i depurada d'aquelles estructures predeterminades que condicionen la manera d'habitar-lo. Consisteix en la (re)construcció –tant objectual com mental– d'aquest entorn des d'un estat zero.**

El geògraf Yi-Fu Tuan¹ explica que, a l'infant, el paisatge se li escapa ja que aquest és resultat d'un procés intel·lectual i emocional al qual encara no té accés. L'infant és únicament conscient del seu entorn immediat, és a dir, és completament conscient de tots els seus elements però per separat. El paisatge no és per a ell un sistema sinó un conjunt d'objectes aïllats, dispersos, amb una estructura més aviat feble. El meu treball dels darrers anys ha tingut per objectiu explicar l'entorn des d'aquest estat zero, des d'aquest estat alliberat de les estructures apreses.

Em refereixo, amb el terme *objectualitzar*, a sintetitzar i comprimir l'experiència de l'entorn en un o diversos objectes. Per tant, objectualitzo l'entorn per a explicar-lo. L'objecte, doncs, és espai comprimit en el meu treball. El conjunt dels objectes suposa una manera d'explicar l'entorn que vol acostar-se a la forma de percebre'l de l'infant. És per aquesta raó que el fet d'explicar l'entorn des de l'objecte, des de l'estat zero, implica també haver-lo après a percebre'l prèviament. Però com aprendre alguna cosa que implica un retorn a una forma de desaprenentatge? Implica això desaprendre el que conec? Com m'allibero d'aquelles estructures apreses –per tant, en part externes a mi– sense deixar de ser qui sóc? Aquesta cerca de l'estat zero provoca moltes preguntes que són el motor del projecte. El *Mobiliari de l'espai del no-res*², les *Habitacions*³ o la *Piscina (apropiació en forma de joc de construcció)*, tres treballs realitzats durant el darrer any⁴, són exemples d'aquesta manera de treballar.

1 Tuan, Yi-Fu (2007); *Topofilia. Un estudio de las percepciones, actitudes y valoraciones sobre el entorno*. Espanya: editorial Melusina. Pàg. 83

2 Consultar pàgina 33 del dossier

3 Consultar pàgina 21 del dossier

4 Consultar pàgina 15 del dossier

«Ens han educat sempre sobre un pla, els fulls d'un llibre, una pissarra, etc. Les explicacions sempre estan narrades –i marrades- sobre una superfície plana, sigui animada o inanimada, de manera que tot el nostre coneixement l'hem adquirit a través de documents bidimensionals, quan tot és, com a mínim, tridimensional», escriu Sergi Aguilar⁵. La primera forma d'hàbit, però, es relaciona amb la joguina, amb l'objecte per tant. Les joguines ensenyen a l'infant com funciona el món i ell, a través de l'objecte-joguina l'imita repetidament fins a desenvolupar hàbits⁶, integrant-lo, interioritzant-lo, assumint-lo.

L'objecte agafa en aquesta investigació el valor de joguina, en referència a les joguines que els infants construeixen amb allò que troben al seu voltant per a després jugar-hi⁷; amb aquest procés no només aprenen jugant sinó també fent la joguina. La construcció de l'objecte-joguina implica una manera d'entendre, de relacionar-se amb la realitat que els envolta; alhora, l'objecte-joguina conté les qualitats del paisatge del qual són originals elles i els seus autors. **En l'objectualització del paisatge es tracta, doncs, de jugar amb la joguina que jo mateixa construiré a partir de la relació amb l'espai del qual em vull apropiari. És a dir, el procés de construcció de l'objecte es deu a una relació lúdica amb l'entorn quotidià: l'objecte -o els objectes- agafaran forma a mesura que vagi entenent l'espai o els espais que decideixi treballar. Per tant, el procés de (re)apropiació de l'entorn i el retorn a l'estat zero s'aconseguirà a partir del contacte físic i mental amb el lloc i l'objecte.**

De cara als propers mesos em proposo seguir treballant en aquesta línia que, ara per ara, es troba en la seva fase inicial. El projecte, que es durà a terme a Barcelona, consta d'una primera fase d'estudi de camp on s'investigarà més profundament, d'una banda, la manera com s'ha entès històricament i culturalment la joguina en relació a l'aprenentatge del nen, i de l'altra, les joguines que es poden trobar actualment en el mercat; i una segona fase que consistirà en la producció dels objectes.

5 Aguilar, Sergi (2015); *Revers Anvers*. Barcelona: MACBA. Pàg. 83

6 Ravaisson, Félix (2015); *Del hábito*. Buenos Aires: Editorial Cactus. Pàg. 67

7 Violant Simorra, Ramon (1996); *La joguina tradicional construïda pels mateixos infants emprant plantes, flors, fruits, canya, fusta, fang, paper, cartró i altres materials*. Badalona: Editorial Alta Fulla.

CURRÍCULUM VITAE
Barcelona, 1992

FORMACIÓ

2015-2016 Màster Universitari Producció i Recerca Artística, ProdArt.

Facultat de Belles Arts, Universitat de Barcelona

2014-2015 OnMediation. Teoría y prácticas curatoriales en el arte global. Facultat de Geografia i Història, Universitat de Barcelona. Cursades fase pràctica i fase teòrica (beca ADN Platform).

2010-2014 Grau en Belles Arts per la Universitat de Barcelona

2011-2014 Taller de gravat Artcontraprova

RESIDÈNCIES

2016 Programa de Residències de la Jeune Création Européene (Montrouge, París. Octubre - desembre 2016)

2015 Beca-Residència ProdArt a la Fàbrica de Creació Fabra i Coats (Sant Andreu, Barcelona. Febrer - juny 2016)

BEQUES i PREMIS

2016 Beca Fundació Han Nefkens 2016 artistes Postgraduats UB

2016 Beca del Credit Bank Agricole de Montrouge - Jeune Création Européenne

2016 Beca Fundació Felícia Fuster 2016. Modalitat d'escultura

2015 Premi de pintura i fotografia Art<35 BS 2015

EXPOSICIONS COL·LECTIVES

2016 *Biennale Jeune Creation Européene*. Science and Art center "Bruzis". Cesis, Látvia.

2016 *Joves Artistes a la Fundació - XI Edició*. Presentació convocatòria de projectes de la Fundació Felícia Fuster. Fundació Felícia Fuster, Barcelona

2016 *Biennale Jeune Creation Européene*. Wroclaw Congress Center. Wroclaw, Polònia

2016 *Presentació de projectes FiC-ProdArt. Fabra i Coats*. Centre d'Art Contemporani. Barcelona.

2016 *Biennale Jeune Creation Européene*. Kunstbygningen, Dinamarca

2015 *Art<35 BS*. Universidad del País Vasco, Bilbao

2015 *Biennale Jeune Creation Européene*. Le Beffroi, Ville de Montrouge, París

2015 *Art<35 BS*. Sala Parés i Galeria Trama, Barcelona

2015 *Tedium Vitae* (projecte de comissariat, OnMediation/2).

AND Platform, Sant Cugat del Vallès, Barcelona

2015 *AmbArtGent*. Recinte Escola Industrial, Barcelona

2014 *Sense Títol'14*. Facultat de Belles Arts, Universitat de Barcelona, Barcelona

MÒNICA PLANES

Beques per a la creació artística de la Fundació Guasch Coranty
Convocatòria 2016 - 2017